

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С. МАКАРЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом по СумДПУ імені А.С. Макаренка
№ 178 від 27 квітня 2020 року
Ректор _____ проф. Ю.О. Лянной

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ У
НЕФОРМАЛЬНІЙ та/або ІНФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ У СУМСЬКОМУ
ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
імені А.С. МАКАРЕНКА**

УХВАЛЕНО
рішенням вченої ради університету
протокол № 10
від 27 квітня 2020 року

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка (далі – Положення, далі - Університет) регламентує порядок зарахування в Університеті здобувачам освітніх ступенів бакалавра, магістра, доктора філософії (далі – Здобувачі) результатів неформальної та/або інформальної освіти, яка здобувалася за освітніми програмами та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій при навчанні на території України чи за її межами, а також інформальної освіти, яка здійснювалася Здобувачами у порядку самоосвіти.

1.2. Дане Положення розроблено відповідно до вимог Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», Постанов Кабінету Міністрів України від Наказів Міністерства освіти і науки України, інших нормативно-правових актів та внутрішніх нормативних документів Університету.

1.3. Розроблення Положення зумовлено:

- необхідністю оновлення й осучаснення соціально-економічних і духовних умов розвитку українського суспільства;
- процесами становлення демократичної, правової держави, розвитком громадянського суспільства;
- інтеграцією України до Європейського співтовариства;
- необхідністю удосконалення системи вищої, післядипломної освіти і навчання впродовж життя.

1.4. Відповідно до ст. 8 Закону України «Про освіту» особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Університет визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття всіх видів освіти.

1.5. Основі терміни і їх визначення:

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей). Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові. Кваліфікація вважається повною в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Результати навчання та компетентності – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Результати навчання та компетентності, необхідні для присудження освітніх та/або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися у системі формальної, неформальної чи інформальної освіти.

Засоби вимірювання результатів неформального та/або інформального навчання – екзаменаційні білети, контрольні та тестові завдання, інструменти, обладнання, матеріали та інші засоби відповідно до рівня кваліфікації та технологічних вимог.

Перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті – це процес визнання в системі формальної освіти знань, умінь та інших компетентностей, набутих у неформальній чи інформальній освіті.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. В Україні існування неформальної та інформальної освіти охоплює наступні галузі: позашкільна освіта; післядипломна освіта та освіта дорослих; громадянська освіта (різнопланова діяльність громадських організацій); шкільне та студентське самоврядування (через можливість набуття управлінських, організаторських, комунікативних та ін. умінь); освітні ініціативи, спрямовані на розвиток додаткових умінь та навичок (комп'ютерні та мовні курси, гуртки за інтересами тощо).

Неформальна освіта не має вікових, професійних чи інтелектуальних обмежень щодо учасників, нерідко не обмежується часовими рамками.

2.2. Неформальна освіта може бути додатковою, альтернативною, суміжною до формальної освіти, короткотерміновою, невеликої або великої інтенсивності, та забезпечується у формі програм неакадемічних обмінів, стажувань, короткотермінових курсів, конференцій, семінарів, олімпіад, практичних занять, літніх чи зимових шкіл, бізнес-шкіл, майстер-класів, тренінгів, курсів тощо.

2.3. Головна ознака неформальної та інформальної освіти – добровільність і щирий інтерес Здобувача до предмету навчання.

2.4. Принципи неформальної та інформальної освіти:

- навчання з урахуванням поточних потреб зв'язку з життям (забезпечення освітніх потреб як суспільства загалом, так і окремого громадянина);
- гнучкі програми вибору змісту, форм, методів, терміну навчання;
- визнання права на освіту як одного із провідних фундаментальних прав людини у будь-якому віці, орієнтація на загальнолюдські цінності та ідеали гуманізму;
- системність в особистісному і професійному розвитку;
- доступність, безперервність й наступність освіти;
- визнання результатів попереднього навчання;
- взаємодія і партнерство державних органів, недержавних і громадських організацій у забезпеченні розвитку неформальної освіти дорослих;
- урахування особливостей культурно-освітніх потреб різних категорій дорослого населення.

2.5. Основні характеристики неформальної та інформальної освіти:

- організована та має підтримку, яка надається фахівцем або навчальною системою в тих чи інших галузях знань і практичних навичок;
- може мати конкретні цілі навчання або бути спрямованою на загальне підвищення розумово-пізнавальної і творчої діяльності;
- не обмежена географічно, може бути доступною у будь-якій точці світу;
- не обмежена часом, але, як правило, короткострокова;
- більш гнучка, ніж формальна, швидше реагує на потреби ринку;
- застосовує інноваційні методи навчання.

2.6. Розширення застосування неформальної та інформальної освіти може бути корисним:

- *для суспільства* в цілому, адже сприяє демократизації, розвитку громадянського суспільства, громадської активності та лідерства; вирішення проблеми дозвілля Здобувача;
- *для формальної освіти*, адже дає можливість гнучко та швидко реагувати на потреби ринку праці та послуг, задовольняючи вимоги Здобувачів та роботодавців і доповнюючи освітні пропозиції;

- зростання мотивації учасників освітнього процесу, їхньої особистісної зацікавленості;

- розвиток громадянських навичок;

- виховання почуття причетності, солідарності;

- оптимальне поєднання свободи і відповідальності;

- можливість самостійного вибору часу, місця, тривалості навчання.

ІІІ. ПОРЯДОК ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ ШЛЯХОМ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА/АБО ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством. Право на визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті поширюється на Здобувачів усіх рівнів вищої освіти.

3.2. Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що Здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньою програмою, за якою він навчається.

3.3. Визнання результатів навчання здобутих у неформальній та/або інформальній освіті поширюється лише на нормативні дисципліни освітньої програми, оскільки вибіркові дисципліни Здобувач може обирати самостійно з широкого переліку, що дає йому змогу вивчати те, що є для нього більш пріоритетним і бажаним, а також забезпечує формування його індивідуальної освітньої траєкторії.

3.4. Університет може визнати результати навчання здобуті у неформальній та/або інформальній освіті в обсязі, що не перевищує 20% від загального обсягу кредитів передбачених освітньою програмою в межах навчального року.

3.5. Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню (курсній роботі, курсовому проекту, контрольній роботі тощо), які передбачені робочою програмою даної навчальної дисципліни.

3.6. Для прийняття рішення щодо перезарахування результатів навчання за неформальною чи інформальною освітою, Здобувачу надається можливість ознайомитися з робочою програмою навчальної дисципліни та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання. Якщо робочою програмою передбачено виконання письмової роботи з даної дисципліни, то Здобувача

ознайомлюють із переліком тем письмової роботи. Також Здобувача ознайомлюють з критеріями оцінювання та правилами оскарження результатів.

3.7. Для перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та /або інформальній освіті, здобувач подає директору навчально-наукового інституту/декану факультету:

- заяву (додаток 1);
- завірені у встановленому порядку копії документів, що підтверджують участь Здобувача у заході неформальної освіти: свідоцтва, сертифікати, дипломи тощо, які підтверджують ті вміння, які здобувач отримав під час навчання. У випадку подання зазначених документів іноземною мовою заявник подає їх переклад, нотаріально завіреним в установленому порядку;
- опис заходу неформальної освіти: інформаційний лист, запрошення, програма тощо;
- опис змісту та результатів інформальної освіти.

3.8. Заяву про зарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти з навчальних дисциплін Здобувач подає до закінчення вивчення навчальної дисципліни.

3.9. Визнання результатів навчання набутих у неформальній та/або інформальній освіті передбачає такі обов'язкові етапи:

3.9.1. Розпорядженням директора навчально-наукового інституту /декана факультету створюється фахова комісія, яка визначає можливість, форми та строки проведення атестації для визнання результатів навчання, які були набуті у неформальній та/або інформальній освіті.

До складу фахової комісії входять не менше 3-х осіб:

- завідувач кафедри;
- гарант освітньої програми, на якій навчається Здобувач;
- науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання дисципліни, що пропонується до перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній або інформальній освіті.

3.9.2. Комісія може рекомендувати: повне зарахування, часткове зарахування та відмову у зарахуванні результатів неформальної освіти.

Повне зарахування результатів рекомендують у випадку, коли вивчена дисципліна співпадає із запланованими результатами навчання (компетентностями) або має несуттєві відмінності, а також близька за обсягом і змістом, що складає не менше, ніж на 75 %.

Часткове зарахування рекомендують у тому випадку, коли отримані результати визнають не повністю, і за деякими темами необхідно додатково проводити переатестацію. У цьому випадку зарахування результатів

здійснюється за результатами виконання індивідуального завдання, тестування або пройденої співбесіди.

3.9.3. Фахова комісія:

- розглядає надані документи, проводить співбесіду із Здобувачем, перезараховує результати навчання, призначає атестацію або відмовляє у перезарахуванні;

- приймає до уваги результати неформального навчання та може присвоїти кредити з дисциплін, що відповідають вимогам відповідної освітньої програми щодо формування запланованих компетентностей;

- визначає змістовну відповідність результатів неформального навчання та навчальних дисциплін, керуючись переліком компетентностей і результатів навчання, досягнення яких передбачене освітньою програмою за якою навчається Здобувач. На основі робочої програми навчальної дисципліни комісія визначає обсяги перезарахування в кредитах ЄКТС;

- визначає метод оцінювання результатів навчання, відповідно до робочої програми з навчальної дисципліни.

3.9.4. Підсумкова оцінка зазначається згідно документа Здобувача, що підтверджує участь у заході неформальної освіти. Комісія в обов'язковому порядку визначає підсумкову оцінку за її відсутності в документі (сертифікаті, свідоцтві тощо). У випадку відсутності підсумкової оцінки комісія проводить контрольний захід.

3.9.5. Фахова комісія надає 5 робочих днів для підготовки здобувача до підсумкового контролю з кожної навчальної дисципліни та 10 робочих днів для написання письмової роботи (за необхідністю).

3.9.6. Підсумковий контроль проводиться у вигляді письмової роботи. Фахова комісія виставляє підсумкову оцінку за прийнятою в Університеті шкалою ЄКТС.

3.9.7. За підсумками роботи фахова комісія складає протокол, у якому міститься висновок про повне або часткове зарахування чи незарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті відповідної навчальної дисципліни.

3.9.8. У випадку прийняття рішення про повне зарахування Здобувач звільняється від вивчення визначеної дисципліни. Під час повного зарахування результатів неформального навчання зберігають раніше отриману оцінку навчальних досягнень Здобувача, яка відображена у поданих документах.

3.9.9. За наявності сертифікату з іноземної мови на рівні B2 та вище дисципліна «Іноземна мова» обов'язкової частини навчальних планів усіх спеціальностей усіх рівнів перезараховується з підсумковою оцінкою «відмінно».

3.9.10. Якщо здобувач під час письмової роботи отримав менше 60 балів, то йому не зараховуються результати навчання у неформальній або інформальній освіті.

3.9.11. За підсумками оцінювання фахова комісія оформляє протокол, у якому міститься висновок щодо зарахування чи не зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті відповідної навчальної дисципліни.

3.9.12. У випадку прийняття фаховою комісією рішення про зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті з навчальної дисципліни в цілому, співробітник директорату/деканату вносить до навчальної картки здобувача: назву зарахованої дисципліни, загальну кількість годин/кредитів, підсумкову оцінку та вказує підставу щодо перезарахування (номер протоколу фахової комісії).

3.9.13. Якщо перезарахуванню підлягають окремі розділи чи теми – результати атестації з заходу неформальної освіти в обов'язковому порядку враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

3.9.14. У разі негативного висновку фахової комісії щодо визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти здобувач має право звернутися із заявою про апеляцією до директора навчально-наукового інституту/декана факультету, який своїм розпорядженням створює апеляційну комісію у складі директора навчально-наукового інституту/декана факультету та науково-педагогічних працівників випускової кафедри, які не входили до складу фахової комісії.

3.9.15. Апеляційна комісія за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи про залишення поданої скарги без задоволення.

IV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Положення про визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка вводиться в дію наказом ректора на підставі рішення вченої ради Університету.

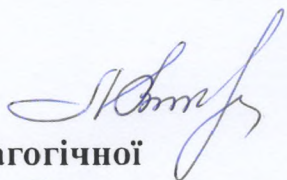
4.2. Зміни та доповнення до Положення про визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка вводиться в дію наказом ректора на підставі рішення вченої ради Університету.

4.3. Положення набирає чинності з моменту його затвердження.

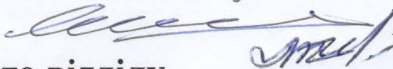
4.4. Контроль за виконанням Положення покладається на першого проректора Університету.

Перший проректор

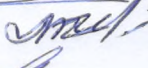
Любов Пшенична

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віталій Шейко

Начальник навчального відділу

Людмила Петренко

Провідний юрисконсульт

Віктор Черкашин

Директору навчально-наукового
інституту/декану факультету

Здобувача ступеню вищої освіти

(бакалавр, магістр або доктор філософії) групи
(аббревіатура групи)

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Мобільний телефон: +38 ....

ЗАЯВА

Прошу перезарахувати результати навчання, отримані мною у неформальній/інформальній освіті з навчальної дисципліни

Результати навчання отримані мною під час вивчення

(он-лайн або очного курсу, у т.ч. курсу іноземної мови; стажуванні, участі у програмі неакадемічних обмінів; участі у конференції, конкурсі, олімпіаді, тренінгу, семінарі, майстер-класі, бізнес-школі тощо)

Копії документів, що підтверджують результати моєї участі у заходах неформальної освіти додаються:

(свідоцтво, диплом, сертифікат тощо)

(найменування закладу, підприємства, установи, організації, що видав документ)

« ___ » _____ 2020р.

_____
(підпис, прізвище, ініціали)